

Kurzusleírás (tematika)

Kurzus címe: Több-mint-emberi tervezés és művészet – Kortárs kulturális és filozófiai stúdiumok 2C				
Kurzus oktató(k) neve és elérhetősége: dr. Schneider Ákos (schneider@mome.hu)				
Kód: B-AE-401-2C	Kapcsolódó tanterv (szak/szint): ESBA	A tantárgy helye a tantervben (szemeszter): 2-5.	Kredit: 5 (előadással együtt)	Tanóraszám: 24 Egyéni hallgatói munkaóra: 51
Kapcsolt kódok: -	Típus: szeminárium	Szab.vál-ként felvehető-e? nem	Szab.vál. esetén sajátos előfeltételek:	
A kurzus kapcsolatai (előfeltételek, párhuzamosságok): A kurzust a B-AE-401-1 kódú előadással együtt kell felvenni.				
A kurzus célja és alapelvei: <p>A kortárs design- és művészetelméletben egyre hangsúlyosabbá válnak azok az álláspontok, amelyek a modern emberi nézőpont kizárólagosságát kérdőjelezzik meg. Az antropocentrikus világgép mai kibillenése egyrészt az ökológiai, környezeti tudatosság kérdéseit, másrészt a digitális technológia és az ember egyre látványosabb összefonódását érinti, és olyan fogalmak kulturális térnyerésében is érezteti hatását, mint a „transzhumán” vagy a „poszthumán”. A tervezők és művészek figyelme gyakran olyan határhelyzetek irányába terelődik, amelyek ember és nem-ember (mikroorganizmusok, növények, állatok, gépi hálózatok, szoftverek) interakciójából születnek.</p> <p>A kurzus célja, hogy kortárs filozófiai dilemmák, spekulatív és több-mint-emberi (<i>more-than-human</i>) művészeti és designprojektek vizsgálatán keresztül nyújtson betekintést a poszthumanizmus által érintett témakörökbe. Az aktuális szellemi trendek és alapfogalmak tisztázásán túl a kurzus további motivációját jelenti egy olyan kulturális látélet felmutatása, amelybe a hallgatók beilleszthetik saját munkáikat, kutatásaikat és tervezői-alkotói célkitűzéseiket.</p> <p>Kulcsszavak: kortárs filozófia, kortárs design és művészet, több-mint-emberi tervezés, spekulatív design, poszthumanizmus, bioszféra és technoszféra, fajok közötti interakciók, ember-gép interakciók,</p>				
Tanulási eredmények (fejlesztendő szakmai és általános kompetenciák): <p>Tudás: A kurzus keretében a hallgatók megismerkednek a kortárs filozófia, design- és művészetelmélet aktuális diskurzusaival és kísérleti gyakorlataival. Jártasságot szereznek azok antropológiai, társadalmi és etikai dilemmáinak összefüggésrendszerében.</p> <p>Képesség: A hallgatók argumentációs és analitikus eszköztárukat, vitakészségüket, prezentációs technikájukat fejlesztik, miközben felhívást kapnak rá, hogy komplex rendszerekben gondolkodjanak, önállóan gyűjtsenek és szintetizáljanak ismereteket, koherens narratívát alkossanak szétszórt adatokból és jelenségekből.</p> <p>Attitűd: A kurzus kritikai gondolkodásra, elemző megközelítésre ösztönöz, és támogatja az inter-, illetve transzdiszciplináris munkát.</p> <p>Autonómia és felelősségvállalás: A hallgatók munkájukért, kutatásukért felelősséget vállalnak; annak eredményével kapcsolatban körültekintően, önreflexíven kommunikálnak. Önállóan elemeznek kortárs</p>				

kulturális jelenségeket, amelyekre írásban és szóban is reagálnak; álláspontjukat nyilvános vitahelyzetben világosan artikulálják.

A kurzus keretében feldolgozandó témakörök, témák:

Lsd. a „Tanulásszervezés/folyamatszervezés sajátosságai” blokkban.

Tanulásszervezés/folyamatszervezés sajátosságai:

1. hét: Bevezetés (2025.02.18.)
2. hét: A több-mint-emberi tervezés és művészet alapkérdései (2025.02.27.)
Hallgatói feladatok kiosztása és ütemezése.
3. hét: Az ökológiai válság és az antropocén kor kulturális kérdései I. (2025.03.04.)
Prezentációs témák megbeszélése.
4. hét: Az ökológiai válság és az antropocén kor kulturális kérdései II. (2025.03.11.)
Hallgatói prezentációk és diskurzus.
5. hét: Biológiai határátlépések: biodesign és biomimikri (2025.03.18.)
Hallgatói prezentációk és diskurzus.
6. hét: Biotechnológiai határátlépések: a test mint tervezett tárgy (2025.03.25.)
Hallgatói prezentációk és diskurzus.
7. hét: Technológiai határátlépések: ember-gép interakciók, robotika (2025.04.01.)
Hallgatói prezentációk és diskurzus.
8. hét: Spekulatív design: tervezői-alkotói léptékváltások I. (2025.04.08.)
Hallgatói prezentációk és diskurzus.
9. hét: Spekulatív design: tervezői-alkotói léptékváltások II. (2025.04.15.)
Hallgatói prezentációk és diskurzus.
10. hét: Felforgató technológiák és újfajta anyagság a 21. században (2025.04.22.)
Hallgatói prezentációk és diskurzus.
11. Mesterséges intelligencia és kreativitás (2025.04.29.)
Hallgatói prezentációk és diskurzus.
12. hét: Összegzés, kérdések, visszajelzések (2025.05.06.)

A hallgatók tennivalói, feladatai:

A szemeszter során a hallgatók egy választott témával/projekttel kapcsolatban – párban vagy egyénileg – végeznek kutatómunkát, amelynek eredményéről szövegesen és prezentáció keretében számolnak be, illetve megfogalmazzák a témával kapcsolatos vitaindító kérdéseiket a csoport felé. A kérdéseket a think-pair-share módszer vagy pro és kontra érvelési szituációk segítségével dolgozzuk fel. A hallgatók emellett hétről hétre vizuális naplót vezetnek, továbbá a kurzus teljesítésének feltétele egy félév végi esszé (terjedelem: 7000-9000 karakter) leadása.

A tanulás környezete: tanterem.

Értékelés:

Teljesítendő követelmények:

- Órai jelenlét (hiányzások maximális száma: 3)
- Aktív részvétel az órákon
- Vizuális napló vezetése
- Egyéni vagy páros prezentáció egy választott témával/projekttel kapcsolatban
- Esszé leadása (7000-9000 leütés szóközökkel)

Értékelés módja:

A kurzuson a prezentáció, a vizuális napló és az esszé kerül értékelésre. Az érdemjegy a következő elemek súlyozásával áll össze:

- Prezentáció 40 %
- Esszé 40 %
- Vizuális napló 20%

A kurzus teljesítésének feltétele, hogy egyik elem se legyen 0%.

Az értékelés szempontjai:

1) kutatás relevanciája és komplexitása, 2) argumentáció- és elemzőképesség, 3) prezentáció formai-tartalmi koherenciája, 4) a vizuális napló logikai-formai koherenciája, 5) az esszé formai-retorikai-tartalmi koherenciája, 5) határidőre történő teljesítés.

Az érdemjegy kiszámítása:

- Kiváló (5) 91-100%
- Jó (4) 81-90%
- Közepes (3) 61-80%
- Elégséges (2) 51-60%
- Elégtelen (1) 0-50%

A *Kortárs kulturális és filozófiai stúdiók* szeminárium és az előadás értékelése együttesen zajlik. A hallgatónak a tantárgy teljesítéséhez mindkét kurzuson érvényes, elégtelentől különböző osztályzatot kell szereznie. Amennyiben a hallgató a tantárgy bármely részéből elégtelen osztályzatot kap, vagy egyik részét nem teljesíti, az egész tantárgy ismétlése szükséges. A tantárgy végső érdemjegyének megállapítása a szemináriumi jegy 60%-os, az előadásra kapott jegy 40%-os átlagolásával történik.

Ajánlott irodalom:

- Braidotti, Rosi és Maria Hlavajova (szerk.). 2018. *Posthuman Glossary*. New York: Bloomsbury Academic.
- Demos, T.J. 2017. *Against the Anthropocene. Visual Culture and Environment Today*. Berlin: Sternberg Press.
- Dunne, Anthony és Fiona Raby. 2013. *Speculative Everything: Design, Fiction, and Social Dreaming*. Cambridge, Massachusetts; London: The MIT Press.
- Forlano, Laura. 2020 (2017). „Poszthumanizmus és design.” Fordította Schneider Ákos. *Helikon* 2020/3: 372–395.
- Schneider Ákos. 2022. *Az emberközpontú tervezés határai. Spekulatív design és poszthumán állapot*. Budapest: Typotex. <https://interkonyv.hu/konyvek/az-emberkozpontu-tervezes-hatarai/>
- Wakkary, Ron. 2021. *Things We Could Design. For More than Human-Centered Worlds*. Cambridge, Massachusetts; London, Anglia: The MIT Press.

- Wallace-Wells, David. 2020. *Lakhatatlan föld. Élet a felmelegedés után*. Budapest: Animus.

Egyéb információk: –

Máshol/korábban szerzett tudás elismerése/ validációs elv: Nem adható felmentés a kurzuson való részvétel és teljesítés alól.

Tanórán kívüli konzultációs időpontok és helyszín: Keddenként (14:00-15:00) és csütörtökönként (14:00-15:00) az M -131-es irodában vagy online. Előzetes email-es egyeztetés szükséges (schneider@mome.hu).